

Sak 6/22 Anmodning om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 5 Hedmark i 2022/2023

Sekretariatet tilrår at rovtviltnemnda i region 5 anmoder Miljødirektoratet om at de fatter vedtak om:

- Kvote for betinget skadefelling på gaupe i region 5 på ett dyr
-

Styrende dokumenter

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven legger rammen for forvaltningen av naturressursene. Etter § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og artene skal forekomme i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Naturmangfoldloven § 7 sier at prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingene skal framgå av beslutningen. Tiltak etter naturmangfoldloven skal også avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14, og uttak kan dernest tillates etter § 18 første ledd b), for å forhindre skade på husdyr, tamrein eller annen eiendom. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målsettingen nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovtviltforvaltning i rovtviltforskriften § 1.

Rovtvtviltforskriften

Rovtvtviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, gaupe, jerv og ulv, mens de regionale bestandsmålene er gitt i § 4 første ledd. Region 5/ Hedmark skal ha 10 ynglinger av gaupe.

Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovtviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11. Ved vurdering om nemnda har myndighet for vedtak om jerv, legges gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger til grunn, jf. § 7. Det er et absolutt krav om at nemnda må være beslutningsdyktig i henhold til § 7 tredje ledd.

I § 7 andre ledd heter det:

Rovtvtviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovtvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovtvilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovtvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Om skadefelling

Skadefelling er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8; skadefelling av brunbjørn, gaupe, jerv og ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein.

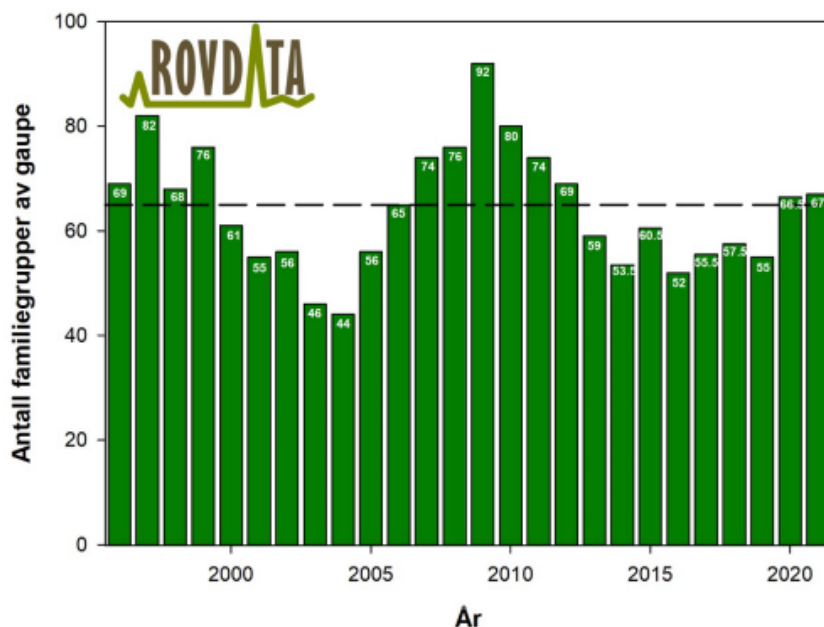
Roviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som vedtas gjelder i perioden 1. juni til 15. februar, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut ifra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen.

Vedtak om skadefelling er frikoblet fra grunneierretten.

Bestandssituasjon for gaupe

I 2021 er det estimert 67 familiegrupper på landsbasis, som tilsvarer en bestand på ca. 395 dyr i Norge. Dette er bestandstørrelsen før kvotejakta i 2021 og før reproduksjonssesongen. Siden bestandstoppen i 2009 på 92 familiegrupper, ble antall familiegrupper jevnlig redusert frem til 2014, før bestanden synes å ha stabilisert seg med mindre svingninger i perioden 2014-2019. I 2020 og 2021 har antallet familiegrupper ligget over det nasjonale bestandsmålet.

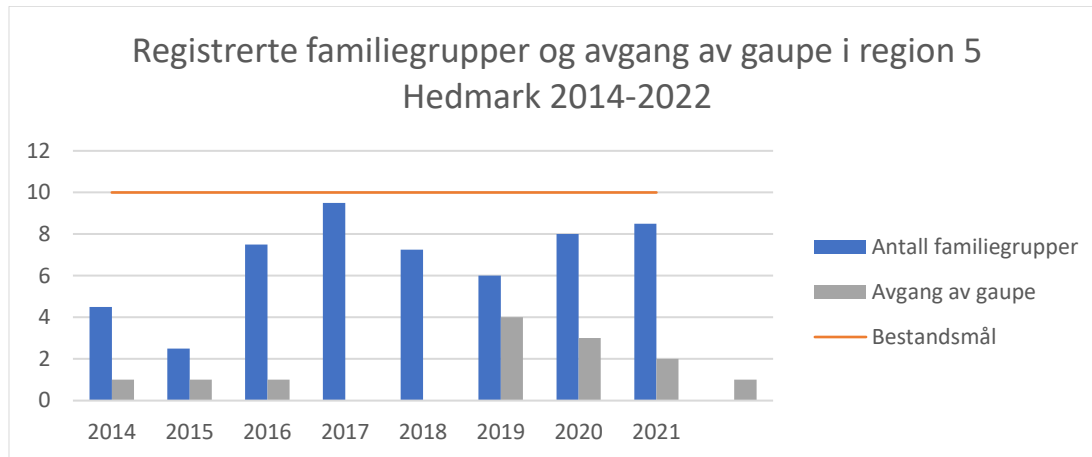

Figur 4. Antall familiegrupper av gaupe på landsbasis før jakt i perioden 1996–2021. Den stipede linjen angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Antall familiegrupper i 2014 og senere år er ikke direkte sammenlignbart med tidligere år, da overvåkingemetodikken er endret i forbindelse med samordningen med Sverige.

Figur hentet fra [NINA-rapport 2011](#).

Gaupebestanden i region 5 Hedmark har over år ligget under det regionale bestandsmålet (figur 1). Det er registrert avgang av gaupe på totalt 9 dyr i perioden 2014-2022 (per 25. april 2022). Det meste av avgangen skyldes påkjørsel av tog/bil. Det har ikke vært felt gaupe på skadefelling i perioden, og det har heller ikke vært kvotejakt på gaupe.

Figur 1: Utvikling i antall familiegrupper av gaupe i region 5

Antall familiegrupper er hentet fra [NINA rapport 2011](#). Avgang av gaupe er hentet fra rovbase (per 25. april 2022).

De regionale prognosene for 2021, jf. [NINA Rapport 2011](#), tilsier at region 5 Hedmark med en sannsynlighet på 51 % vil ligge under det regionale bestandsmålet på 10 ynglinger før jakta i 2022.

Vurderinger og innstilling fra sekretariatet

Vurderinger i forhold til hjemmelsgrunnlag

Roviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften § 8, når kravene i § 7 og det regionale bestandsmålet for gaupe, jf. § 4 første ledd bokstav e, er oppfylt. Data for de tre siste årene legges til grunn for gaupe, jf. § 7 første ledd, femte punktum. Gjennomsnittet av registrerte ynglinger for de tre siste årene (2019, 2020 og 2021) er på 7,5. Nemnda har derfor ikke myndighet til å fastsette kvote for skadefelling av gaupe i 2022, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7.

Om kvote for betinget skadefelling

Det er et begrenset antall søknader om skadefellingstillatelse på gaupe hvert år. Det er ikke felt gaupe på skadefellingstillatelse i Hedmark på sommerstid de siste årene, og det anses å være vanskelig å få felt gaupe uten sporsnø. Det har forekommet noe skader i inngjerdede beiter samt noe skader i utmark, og sekretariatet anser at det er nødvendig med en kvote for betinget skadefelling av gaupe for å kunne håndtere akutte skadetilfeller, inkludert skadesituasjoner i reinbeiteområdene.

Sekretariatet mener at rovviltnemnda bør anbefale en kvote for betinget skadefelling av gaupe overfor Miljødirektoratet. I 2021 fastsatte direktoratet en skadefellingskvote på 1 gaupe i Hedmark. Sekretariatet anbefaler at nemnda anmoder Miljødirektoratet om en kvote for betinget skadefelling på 1 gaupe i Hedmark også i 2022.

Sekretariatets forslag til anmodning

Roviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om 10 årlige ynglinger av gaupe i region 5 Hedmark. Nemnda anser at bestanden av gaupe ligger under det regionale bestandsmålet, og at nemnda ikke har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling av gaupe i 2022, jf. rovviltforskriften §§ 8, jf. også §§ 4 og 7.

For å forebygge skader på husdyr og tamrein forårsaket av gaupe, anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling i region 5 Hedmark. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om gaupas bestandsstatus og -utvikling.

Roviltnemnda anmoder Miljødirektoratet om å fatte et vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 5 Hedmark. Nemnda anbefaler en kvote på ett dyr.